

GYÁSZKÖZLEMÉNY

A Katedra folyóirat mély megrendüléssel tudatja, hogy elhunyt Kiss Péntek József, újságíró, rendező, tanár, a Komáromi Jókai Színház egykori igazgatója, a felvidéki diákszínházas egyik meghatározó személyisége. Tisztelettel adózunk emlékének.

TARTALOMJEGYZÉK

- 2 OROS LÁSZLÓ: SZÜLŐFÖLDEM SZÉP HATÁRA...
- 3 SIMON ATTILA: ÉVFORDULÓK ÉVADA
- 4 PETRES CSIZMADIA GABRIELLA: A MÉSÉLÉS LÉLEKSIMOGATÓ PILLANTAI
- 7 ELIAŠ BOSÁK TÜNDE: A MÉSÉK ÉS A KÉPZELETBELI BARÁT SZEREPE ÉS FONTOSSÁGA A GYERMEKEK ÉLETÉBEN
- 9 N. TÓTH ANIKÓ: ZÁVADA PÁL SZLOVÁK NÉPMESEFORDÍTÁSAI
- 13 PETRES CSIZMADIA GABRIELLA: KORTÁRS IRODALMI MESETÍPUSOK
- 15 KOVÁCS ZSUZSA: A MESE SZEREPE AZ ALAPISKOLA ALSÓ TAGOZATÁNAK NYELVI NEVELÉSÉBEN
- 16 GÁL P. ANGELIKA: HOGYAN VÁLTOZIK A NYELVÜNK? AVAGY A SZLOVÁKIAI MAGYAR NYELVHASZNÁLAT XXI. SZÁZADI VIZSGÁLATA KÖZÉPISKOLÁKBAN
- 19 LELKES KATA: EGYSZER RÓLUNK FOGNAK DÖNTENI
- 21 SZABÓ LÁSZLÓ ISTVÁN: SZENVEDÉLYBETEGSÉGEK AZ ISKOLÁKBAN
- 23 KASZMÁN-SARÓKA LILIÁNA: AZ ÉLMÉNYPEDAGÓGIA KULISSZÁI MÖGÉ TEKINTVE (2. RÉSZ)
- 25 KLEMEN TERÉZIA: OKTÓBER HÍRES PEDAGÓGUSSZÜLÖTTEI
- 26 BÚS ANIKÓ: MÁTYUSFÖLDI CSÚFOLÓDÓK – ÓVODAI FOGLALKOZÁS
- 29 HAJDUNÉ LÁSZLÓ ZITA: AZ ATLÉTIKAI UGRÁSOK AZ ALSÓ TAGOZATOS ISKOLAI TESTNEVELÉSBEN (2. RÉSZ)
- 31 CSICSAY ALAJOS: VADVIRÁGOK, TUDÓSOK ÉS KALANDOROK
- 33 SOÓKY MARIÁN: BESZÁMOLÓ AZ ORSZÁGOS TANÉVNYITÓRÓL
- 34 NAGY ERNŐ, JANIGA ÉVA: AZ ORSZÁGOS TANÉVNYITÓ ÜNNEPI BESZÉDEI
- 35 ISKOLAHÍREK
- 37 HÁZUNK TÁJA

SIMON ATTILA

ÉVFORDULÓK ÉVADA

Történelmünk sajátos alakulása folytán a két őszi hónap, október és november tele van történelmi évfordulókkal. A sort az aradi vértanúk emléknapja nyitja (október 6.), ezt az 1956-os forradalom napjai követik (október 23.–november 4.) majd jön Csehszlovákia megalakulásának (az idén 100.) évfordulója (október 28.), néhány napra rá az első bécsi döntés (november 2.) napja, s a sort végül a bársonyos forradalom évfordulója (november 17.) zárja. Egy friss felmérés szerint a szlovákiai magyarok ezek közül (csak a huszadik századi eseményekre volt rákérdezve) leginkább az 1989-es bársonyos forradalmat tartják pozitív eseménynek (a megkérdezettek 68%-a), majd az 1956-os forradalmat (57%), miközben Csehszlovákia megalakulását csak 37%, az első bécsi döntést pedig csupán 32% minősítette pozitívan.

Mivel a lakosság történelmi tudatának az állapota mindig is szoros összefüggésben volt az iskolai oktatással (de nem csak a történelemtanítással!), érdemes elgondolkozni ezeken az eredményeken. A 89-es és 56-os forradalom magas elfogadottsága rendben valónak látszik, különösen azt figyelembe véve, hogy a bársonyos forradalmat csak a megkérdezettek 13%-a, az 1956-os forradalmat pedig csak 19%-uk minősítette negatív eseményként. Még azt is rendjében valónak vélem, hogy Csehszlovákia megalakulását többen mondták negatív eseménynek (39%), mint pozitívnak. Az azonban, hogy az első bécsi döntést csupán a szlovákiai magyarok nem egész egy harmada minősítette pozitív eseményként, kicsit meglepő. Igaz, negatív minősítést is csupán 21%-uk adott, miközben 53%-uk nem tudott véleményt mondani róla.

Ez az 53%, az összes felsorolt történelmi esemény közül a bécsi döntés volt az, amelynek a minősítése a legnagyobb problémát okozott a megkérdezetteknek, nem túl örömteli. Azt jelzi ugyanis, hogy sem az iskolában, sem a közbeszédben nem tudunk mit kezdeni a visszacsatolás tényével. Mintha

valamiféle szemérmes tartózkodás fátyla lepné be 1938-at. Pedig nem valamiféle perverz szexuális aktusról van szó, sem a tanárok és diákok között itt-ott azért felbukkanó szerelmi viszonyról, amelyről szintén nem beszélünk, hanem egy 80 évvel ezelőtti, a történettudomány által már eléggé jól dokumentált eseménysorról. Egy eseményről, ami a felvidéki magyarság számára – mindenféle körülmény ellenére is – pozitív töltettel bír, hiszen 20 évnyi lassú, de biztos asszimiláció és fogyás után 6 évre ismét a mai Dél-Szlovákiában élő magyar közösség növekedését, erősödését eredményezte. Mondanám, hogy kérdezzük csak meg a visszaemlékezőket (sajnos már nem sok ilyen van), vagy legalább is olvassuk el a visszacsatolásra vonatkozó memoárokat, visszaemlékezéseket, s látni fogjuk, hogyan is vélekedtek akkoriban a Bodroghözben, Gömörben vagy épp a Mátyusföldön erről az eseményről.

Ennek ellenére mi leginkább hallgatunk róla. Rosszat sem mondunk, de jót sem, mert attól félünk, hogy azzal mások érzékenységét sértenénk. A történelem azonban már csak ilyen. Ami az egyiknek jó és pozitív, a másiknak bánatot okoz. Nekünk Trianon szomorúság, de megértjük, hogy a csehek és szlovákok számára Csehszlovákia megalakulása és az új versailles-i államhatárok kijelölése pozitív és örömteli esemény volt. Az első bécsi döntés épp fordított hatást vált ki: a szlovákok számára negatív történelmi esemény. Mi azonban ettől még tarthatjuk azt pozitívnak és örömtelinek, s ezt nem kellene takargatnunk.

S nem is azon van a lényeg, hogy mit mondunk róla: egyszerűen csak beszéljünk róla. Ne csak október 6-án, október 23-án vagy október 28-án álljunk meg egy pillanatra, s mondjunk pár szót arról, mit is gondolunk mi ezen évfordulókról, de november 2-án is. Ne hagyjuk, hogy ez a nap kihulljon a történelmi tudatunkból. Ne hagyjuk, hogy a felvidéki magyarok több mint fele ne tudjon véleményt formálni múltunk egyik fontos pillanatáról.